

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА**

281-88/17
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел.бр.41444 датум:10.11.2017.г.

НАЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗАМ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ

**МОНИТОРИНГ УСТАНОВА У КОЈИМА СЕ НАЛАЗЕ
ЛИЦА ЛИШЕНА СЛОБОДЕ**

Извештај

о посети

Казнено-поправном заводу у Нишу

Београд, октобар 2017. године

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ПОСЕТИ

ПОСЕЋЕНА УСТАНОВА	Казнено-поправни завод у Нишу
РАЗЛОГ ПОСЕТЕ	Праћење спровођења препорука из Извештаја из 2016. године и сагледавања актуелног стања у Заводу
ПОСЕТУ ОБАВИО	Заштитник грађана
ДАТУМ ПОСЕТЕ	17. октобар 2017. године
НАЈАВА ПОСЕТЕ	Посета је најављена
ТИМ ЗА ПОСЕТУ	<p>Вођа тима: Милош Јанковић <i>Заменик Заштитника грађана</i></p> <p>Чланови тима: Јелена Унијат <i>Заштитник грађана/НПМ</i> Марко Анојчић <i>Заштитник грађана/НПМ</i> Јелена Самарџић <i>Заштитник грађана/НПМ</i></p>

ПРЕТХОДНЕ ПОСЕТЕ ЗАВОДУ И ТОК ПОСЕТЕ

Тим Националног механизма за превенцију тортуре (НПМ), обавио је 17. октобра 2017. године трећу по реду посету Казнено-поправном Заводу у Нишу у циљу праћења поступања по препорукама у Извештају из 2016. године и сагледавања актуелног стања у Заводу. Прва посета Заводу, обављена је марта 2015. године, а друга априла 2016. године. Након посета сачињени су извештаји са препорукама¹ и упућени надлежним органима и Заводу ради отклањања уочених недостатака у раду и побољшања положаја лица лишених слободе.

Посета НПМ започета је разговором са управником Завода. Током разговора, управник је упознао тим НПМ са основним подацима о Заводу и актуелним стањем, као и проблемима са којима се сусрећу у обављању својих дужности. Након уводног разговора, посета је настављена обиласком појединих смештајних капацитета и разговорима са лицима лишеним слободе.

САРАДЊА СЛУЖБЕНИХ ЛИЦА СА ТИМОМ НПМ

Управник и остала затечена службена лица остварила су пуну сарадњу са тимом НПМ, омогућивши му да несметано обави свој мандат.

Запослени су дали одговоре на сва постављена питања, тиму НПМ су омогућили приступ свим просторијама и инсталацијама у Заводу и фотографисање Завода без ограничења. Омогућен је и несметан и ненадзиран разговор са свим лицима лишеним слободе по избору тима НПМ.

¹ Извештаји и одговори органа доступни на:

http://npm.rs/index.php?option=com_content&view=article&id=621:значајна-унапређења-у-раду-кпз-ниш-&catid=89:2011-10-24-12-47-48&Itemid=82

http://npm.rs/index.php?option=com_content&view=article&id=493:2015-07-31-11-00-07&catid=89:2011-10-24-12-47-48&Itemid=82

1. ПОСТУПАЊЕ ПО ПРЕПОРУКАМА ИЗ ИЗВЕШТАЈА НПМ 2016. ГОДИНЕ

1. 1.

ПРЕПОРУКА 2016. год.

КПЗ Ниш ће одмах, по изради пројекта и елабората за набавку и инсталацију адекватног система за аудио - видео надзор, исти доставити Управи за извршење кривичних санкција и о томе, без одлагања, обавестити Заштитника грађана.

Управа за извршење кривичних санкција предузеће потребне мере и активности како би обезбедила потребна средства за набавку и инсталацију адекватног система за аудио - видео надзор.

ПОСТУПАЊЕ ПО ПРЕПОРУЦИ

У обавештењу о поступању по препоруци,² КПЗ Ниш је обавестио Заштитника грађана да је процењено да је укупна вредност потребне опреме 39.432,00 евра, односно 4.888.452,00 динара, као и да је процена да би ангажовање сертификованих продаваца за имплементацију система износило око 150.000,00 динара, те да се Завод у вези наведеног обратио Управи за извршење кривичних санкција. У обавештењу које је Управа упутила Заштитнику грађана³ је наведено да ће Управа размотрити најцелисходније решење у циљу обезбеђивања потребних средстава за набавку и инсталацију адекватног система за аудио-видео надзор, као и да ће ући у план буџета за 2017. годину. Међутим, НПМ је приликом посете добио информацију да ова средства нису одобрена Заводу. Према наводима управника, у металском погону постављено је 8 камера за видео надзор.

1. 2.

ПРЕПОРУКА 2016. год.

Поред сарадње са православним свештеницима, КПЗ Ниш ће успоставити сарадњу и са осталим верским заједницама, а нарочито са исламском заједницом.

ПОСТУПАЊЕ ПО ПРЕПОРУЦИ

У обавештењу о поступању по препоруци,⁴ КПЗ Ниш је обавестио Заштитника грађана да је ради реализације препоруке упућен допис Управи за сарадњу са црквама и верским заједницама и да су успостављени контакти у Нишу. Током посете, НПМ је добио информације да су се обратили исламској заједници, али да њихови верски службеници ипак нису долазили у Завод. Ипак, у Завод редовно долазе верски службеници Јеховиних сведока - Хришћанске верске заједнице и они су са Заводом успоставили редовну комуникацију у погледу одобравања и организације посета. Управник истиче и да је припадницима исламске верске заједнице омогућено да набаве одговарајуће намирнице током недавног празновања Курбанског бајрама.

1. 3.

ПРЕПОРУКА 2016. год.

Управа за извршење кривичних санкција ће преузети мере из своје надлежности, како би се у КПЗ Ниш обезбедило додатно запошљавање, а ради одржавања безбедности и поштовања права лица лишених слободе, сходно захтевима постављеним од стране КПЗ Ниш.

² Бр. сл-6627/16-06/1 од 23. јуна 2016. год.

³ Бр. 021-02-10/16-05 од 18. августа 2016. год.

⁴ Бр. сл-4782/16-06/1-1 од 18. маја 2016. год.

ПОСТУПАЊЕ ПО ПРЕПОРУЦИ

У КПЗ Ниш је систематизовано 422 радна места, а попуњено 419. Овај број систематизованих места представља повећање, с обзиром да је претходном Одлуком⁵ било предвиђено максимално 397 запослених на неодређено. Од 419 запослених, њих 379 је запослено на неодређено, а 40 на одређено. У Служби за обезбеђење је предвиђено 255 службеника, а ради њих 247, од тога 7 на одређено. Ипак, реалне потребе Завода су за још око 10% припадника Службе за обезбеђење преко систематизације. Просечно, припадници ове Службе имају око 40 прековремених сати месечно, а запослени у осталим службама око 10 – 15 сати.

Према наводима службених лица, недостатак запослених постоји и у Служби за третман. За васпитни рад са осуђеним и прекршајно – кажњеним лицима и реализацију програма поступања задужена су око 17-18 васпитних радника. Према службеним подацима, у Служби за третман систематизовано је 19 радних места, док је у тренутку НПМ посете у овој служби било запослено 24 лица, од тога 16 на неодређено и 8 на одређено време, што указује да број потребног особља и у овој служби превазилази број систематизованих радних места. На сваком павиљону ангажована су по три васпитна радника који имају групе осуђених. Једино је у другом павиљону ангажован један васпитни радник, јер је број лица на смештају у њему мањи у односу на друге павиљоне. Васпитне групе у затвореном одељењу, где је смештен највећи број осуђених, броје од 110 до 115 лица. Пријем, психо-дијагностичке процене, доношење програма поступања и разврставање осуђених и прекршајно-кажњених лица раде 4 службеника третмана и то: психолог, социолог, социјални радник и специјални педагог и они не воде васпитне групе.

Од укупног броја службеника третмана, четворо је додатно ангажовано на пословима извршења ванзаводских санкција и мера, где свако појединачно има око 40 предмета праћења извршења ванзаводских санкција и мера на територији града Ниша, што отежава спровођење квалитетног васпитног – корективног рада са осуђеним и прекршајно кажњеним лицима у Заводу, посебно у затвореном одељењу, где је њихов број највећи (110-115), и где је потребан интензиван васпитно-корективни рад, који захтева више труда и времена. Мали број запослених на пословима третмана, велики број осуђених на извршењу казне, посебно у затвореном одељењу, као и велика оптерећеност пословима службеника третмана у Заводу, али и додатним пословима изван Завода, могу да утичу на појаву безбедносних проблема како осуђених према запоселнима, тако и међу осуђенима, што даље може да угрози и целокупну безбедност Завода.

ПРЕПОРУКА ЗА ДАЉЕ УНАПРЕЂЕЊЕ

Управа за извршење кривичних санкција предузеће мере како би се у КПЗ Ниш обезбедио потребан број запослених сходно потребама Завода.

2. НОВА ЗАПАЖАЊА ИЗ ПОСЕТЕ

Смештајни капацитет Завода за лица лишена слободe је 1757, од тога 1622 места за осуђена и прекршајно-кажњена лица и 135 места за притворена лица (100 места у Заводу и 35 места Одсек притвора у Пироту). Према речима управника, бројно стање се углавном одржава на око 1600 осуђених лица. У тренутку посете НПМ, на извршењу казне било је 1591 осуђених лица, од тога 1104 лица разврстана у групу „В“ и смештени у затворено одељење и 487 разврстано у групу „Б“ и „А“ и смештени у полуотворено и отворено одељење. На смештају у притвору било је 66 лица, 19 у притвору у Пироту и 47

⁵ Одлука о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему Аутономне покрајине Војводине и систему локалне самоуправе за 2015. годину ("Сл. гласник РС", бр. 101/15, 114/15, 10/16, 22/16, 45/16 и 43/17).

у Заводу. Од укупног броја осуђених лица, њима 12 којима је до истека казне остало мање од три године, размештени су по окружним затворима сходно територијалној надлежности и то од Ужица, Краљева, Чачка, Краљева, Зајечара до Неготина.

Управник наводи да је Завод окончао радове на новом пријемном одељењу за осуђена лица, које ће ускоро почети са радом, када се уради технички пријем зграде и изда употребна дозвола. Смештајни капацитет новог пријемног одељења је 60 места. Собе у пријему су двокреветне и четворокреветне са тоалетом. У оквиру пријемног одељења налазе се и канцеларије за службенике третмана, као и заједничка просторија за боравак осуђених (дневни боравак и трепезарија). **НПМ истиче да уређење пријемног одељења у КПЗ Ниш представља пример добре праксе, те да би и остали заводи требало да следе пример КПЗ Ниш.**

Такође, у наредном периоду у плану је и изградња зграде болнице/стационара, на месту старог пријемног одељења. Изградњом нове зграде болнице, знатно ће се растеретити смештајни капацитети Специјалне затворске болнице (СЗБ) у Београду, тако што ће се преместити део лица који се сада налазе у њој, чиме ће се за око 20 – 25% смањити тренутна насељеност СЗБ. Управник наводи, да су осим павиљона „Б“, где је потребно радити термоизолацију и подно грејање, сви остали павиљони адаптирани. Одређене адаптације рађене су и у кућицама за посете блиских лица (има их 6), у којима је инсталиран паник тастер за позивање припадника службе обезбеђења. Поред реновирања смештајних капацитета за осуђена лица, адаптирана је и управна зграда, где

је урађена термоизолација, а у наредном периоду у плану је и замена ПВЦ столарије ради боље изолације.

У вези са мерама предузетим у циљу безбедности и уопште радом Службе за обезбеђење, НПМ је дошао до информација да су павиљони опремљени кд вратима⁶ и да је у плану набавка кд врата за још 2 павиљона. Ново возило за превоз хране Завод је добио од Управе. Служба за обезбеђење располаже са 16 специјалних моторних возила (1 је у Одсеку у Пироту). Од тога, само 4 возила су нова, набављена пре 2 – 3 године. Према речима заменика управника, сва возила су опремљена камерама. Према службеним наводима, око 1 спровод дневно не може да се обави. Претежно се ради о спроводима у судове, јер спроводи у здравствене установе имају приоритет. Као и у другим заводима за извршење кривичних санкција, и у КПЗ Ниш постоје новчана дуговања судова према Заводу на име накнаде за спроводе. Ова дуговања додатно отежавају поступање по захтевима судова. У КПЗ Ниш су, на пример, према наводима службеника, продали одређени број грла стоке како би могли тим средствима да купе гориво за службена возила. Према службеним наводима, Завод је тужио судове.

Комплекта униформе припадници Службе за обезбеђење су последњи пут добили 2010. године. У међувремено су се по потреби шили поједини делови униформе у радионици у Заводу, али се и са тиме престало, па запослени у овој Служби о свом трошку набављају недостајуће или замењују истрошене делове.

2.1.

УТВРЂЕНО

Униформе припадника Службе за обезбеђење КПЗ Ниш су старе и дотрајале, а нове нису обезбеђене.

РАЗЛОЗИ

Послодавац је дужан да запосленом обезбеди услове рада и организује рад ради безбедности и заштите живота и здравља на раду, у складу са законом и другим прописима.⁷

Послодавац је дужан да обезбеди да спровођење мера безбедности и здравља на раду не проузрокује финансијске обавезе за запосленог и представника запослених и не утиче на њихов материјални и социјални положај стечен на раду и у вези са радом.⁸

Послодавац је дужан да запосленима да на употребу средства за рад, односно средства и опрему за личну заштиту на раду на којима су примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду и да обезбеди контролу њихове употребе у складу са наменом.⁹

Униформа је једнообразна и чини саставни део опреме припадника Службе.

Униформа, у смислу овог правилника, састављена је од прописаних делова.

Униформа и ознаке звања су службена обележја припадника Службе и носе се приликом обављања послова и задатака одређених законом.¹⁰

Радну униформу припадника и припадница Службе у зимском периоду чине: качкет, кошуља дугих рукава, панталоне, џемпер, шал, подкапа, чарапе, рукавице, полудубоке ципеле, опасач и каиш за панталоне, јакна са скидајућим улошком и мантил за кишу.

Радну униформу припадника и припадница Службе у летњем периоду чине: качкет, кошуља кратких рукава, мајица кратких рукава, мајица кратких рукава са крагном, панталоне,

⁶ Врата за пролаз лица са интегрисаним детектором метала.

⁷ Закон о раду ("Сл. гласник РС", бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14), чл. 16. т. 2.

⁸ Закон о безбедности и здрављу на раду ("Сл. гласник РС", бр. 101/2005 и 91/2015), чл. 10.

⁹ Закон о безбедности и здрављу на раду, чл. 23.

¹⁰ Правилник о униформи, ознакама, наоружању, специјалним возилима и другој опреми у служби за обезбеђење у управи за извршење кривичних санкција "Сл. гласник РС", бр. 29/2016, 74/2016, 3/2017 и 89/2017, чл.3, ст.1,4,5

чарапе, плитке ципеле, полудубоке ципеле, опасач и каиш за панталоне и јакна са скидајућим улошком.

Интервентну униформу припадника и припадница Службе сачињава: качкет, комбинезон (зимско-летња варијанта), мајица кратких рукава, мајица дугих рукава, чарапе, полудубоке ципеле и опасач.

Свечану униформу припадника Службе чине: шапка, кошуља, блуза, панталоне, кравата и рукавице, чарапе, плитке ципеле и мантил са улошком,

Свечану униформу припадница Службе чине: шешир, кошуља, блуза, сукња, машина и рукавице, унихоп чарапе, плитке ципеле и мантил са улошком.¹¹

Припадник Службе, по пријему у радни однос, задужује радну униформу, а свечану униформу после положеног стручног испита за звање у Служби и распоређивања на радно место.

Интервентном униформом задужују се припадници Службе који су распоређени у групу за интервенције.

Припадници Службе задужују се униформом према прописаним деловима, количини и роковима одговарајуће врсте униформе из овог правилника.¹²

На захтев Управе, заводи су дужни да доставе извештај о стању униформе на задужењу и залихама, као и да искажу потребе за набавком униформе и делова униформе.¹³

ПРЕПОРУКА

Управа за извршење кривичних санкција ће припадницима Службе за обезбеђење КПЗ Ниш обезбедити нове униформе.

Завод располаже са две економије од којих је једна унутар Завода, а друга у месту Медошевац на око 8 километара удаљености од града Ниша, смештајног капацитета 23 места. У тренутку посете на заводским економијама на смештају је било 61 лице разврстано у групу „Б“ и „А“. Поред економија, Заводу припада и мотел КПЗ Ниш и објекат на Малом Јастрепцу, где су смештају осуђени разврстани у отворено одељење. У тренутку посете НПМ на смештају на Јастрепцу било 8 осуђених.

Број систематизованих радних места за осуђена и прекршајно-кажњена лица, према наводима службених лица је око 1812, док је број радно ангажованих осуђених из затвореног одељења у тренутку НПМ посете био око 61 до 72%. Осуђени из затвореног одељења упошљавају се у заводском, металском, дрвном и конфекцијском погону. Притворена лица према наводима управника и даље се не упошљавају.

2.2.

УТВРЂЕНО

У КПЗ Ниш притворена лица се не упошљавају.

РАЗЛОЗИ

Притвореник се може обавезати да обавља радове нужне за одржавање чистоће у просторији у којој борави. Ако притвореник то захтева, судија за претходни поступак, односно председник већа, уз сагласност управника завода, може дозволити да он ради у кругу завода на пословима који одговарају његовим психичким и физичким својствима, под условом да то није штетно за вођење поступка. За тај рад притворенику припада накнада коју одређује управник завода.¹⁴

¹¹ Правилник о униформи, ознакама, наоружању, специјалним возилима и другој опреми у Служби за обезбеђење у Управи за извршење кривичних санкција, чл. 5.

¹² Правилник о униформи, ознакама, наоружању, специјалним возилима и другој опреми у Служби за обезбеђење у Управи за извршење кривичних санкција, чл. 15.

¹³ Правилник о униформи, ознакама, наоружању, специјалним возилима и другој опреми у Служби за обезбеђење у Управи за извршење кривичних санкција, чл. 18. ст. 3.

¹⁴ Законик о кривичном поступку "Сл. гласник РС", бр. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013 и 55/2014, чл.218.ст.5

Притвореник борави у заводу под истим условима као и осуђено лице, ако Закоником о кривичном поступку није другачије одређено.¹⁵

По одобрењу органа који води поступак, а уз сагласност управника завода, притвореник се на свој захтев може уопслити да ради на пословима у кругу завода који одговарају његовим психичким и физичким својствима, под условом да то није штетно за вођење поступка.¹⁶

Као што је већ поменуто горе у тексту, закон сада дозвољава затвореницима у истражном затвору да раде. Међутим, у пракси затвореницима у истражном затвору још увек се не нуди да раде или се баве неком сврсисходном активношћу у некој од посећених установа. Комитет признаје да обезбеђивање организованих активности у истражним затворима, где је већа вероватноћа да ће бити већи промет затвореника, собом носи посебне изазове. Међутим, циљ треба да буде да се обезбеди да сви затвореници (укључујући оне у истражном затвору) проведу разумно време у дану (тј. 8 часова или више) ван своје ћелије ангажовани на сврсисходним активностима различите природе: раду, по могућству са неком струковном вредношћу; образовању, спорту, рекреацији/дружењу, осмишљенј да задовоље потребе свих категорија затвореника (одрасле у истражном затвору или осуђене затворенике, затворенике на одслужењу доживотне казне затвора, осуђене затворенике у јединицама високе безбедности или контроле, затворенице, малолетнике, итд.).¹⁷

ПРЕПОРУКА

КПЗ Ниш обезбедиће услове за упошљавање притворених лица и о тој могућности обавестиће притворена лица и суд.

Током посете, НПМ је извршио обилазак другог павиљона, и то, појединих притворских просторија, просторија за смештај осуђених којима је изречена посебна мера смештај под појачан надзор (ОПН), као и просторија у којој се извршава дисциплинска мера упућивања у самицу, просторије за смештај задржаних лица којима је одређено полицијско задржавање до 48 часова, новог пријемног одељења, павиљона „Ц“ и заводске Цркве. Извршен је и обилазак реновираног дневног боравка за осуђене разврстане у „В“ групу и лица којима је одређена посебна мера смештај под појачни надзор.

Током обиласка другог павиљона уочено да притвореници немају туш у својим собама, већ се туширају групно у заједничком простору за туширање, који није одељен преградама или завесама, на који начин им се повређује право на приватност. Службена лица су навела да су раније стављали завесе у простор за туширање, међутим да су услед честог квашења и влаге исте временом пропадале, па су склоњене.

2. 3.

УТВРЂЕНО

У КПЗ Ниш притвореницима није обезбеђена приватност приликом туширања.

РАЗЛОЗИ

Просторије у заводу имају примерену санитарну опрему која омогућава обављање физиолошких потреба у чистим условима кад год то осуђени жели, уз обезбеђење приватности.¹⁸

¹⁵ Закон о извршењу кривичних санкција "Сл. гласник РС", бр. 55/2014, чл.239.

¹⁶ Правилник о извршењу мере притвора "Сл. Гласник РС", бр. 132/2014, чл.44

¹⁷ Извештај за Владу Р. Србије о посети Европског комитета за спречавање мучења и нечовечног или понижавајућег поступања или кажњавања (Извештај о посети СРТ), СРТ/Inf (2016) 21, параграф 65.

¹⁸ Правилник о кућном реду казнено-поправних завода и окружних затвора "Сл. Гласник РС", бр. 110/2014 и 79/2016, чл.16.ст.6.

*Затвореници морају имати приступ санитарним просторијама које су хигијенски исправне и поштују приватност.*¹⁹

ПРЕПОРУКА

КПЗ Ниш ће у заједничком купатилу намењеном за туширање притворених лица обезбедити параване, како би им се омогућила приватност приликом туширања.

Такође, приликом обиласка обављени су разговори са притвореним лицима, осуђенима којима је изречена посебна мера смештај под појачани надзор и дисциплинска мера упућивање у самицу, као и лицем задржаном по одредбама ЗКП до 48 часова у просторији Завода.

Смештајни капацитет ОПН је око 80 места, а у тренутку НПМ посете на смештају је било 34 осуђених. У разговору са једним од њих, који се под појачаним надзором у том тренутку налазио 8 дана, НПМ је дошао до информација да има психичких проблема, да је покушао суицид и да је био на лечењу у СЗБ. Овај осуђеник није имао примедби на поступање припадника Службе за обезбеђење, али је био незадовољан радом Службе за здравствену заштиту, јер није добио адекватну негу и лекар психијатар, како наводи, не жели да га прими. Према наводима службених лица, осуђенима којима је одређена мера смештај под појачани надзор имају право да не свежем ваздуху проведу 2 часа и 2 часа у просторијама за заједнички боравак. За лица смештена у просторије ОПН задужен је један васпитни радник који по потреби обавља разговоре са њима на њихову иницијативу. Управник је навео да су се обратили УИКС за оспособљавање посебне просторије за смештај лица која су склона суициду, али да су добили негативан одговор Управе.

Током разговора са управником Завода, указано је да постоје велики проблеми са суицидним осуђеницима. Отворено је питање да ли та лица треба држати у посебним просторијама које су опремљене на тај начин да је битно смањена могућност повређивања, као и да исти буду под сталним видео надзором, што би укључивало и покривање целокупног простора тоалета. Наглашено је да би се то чинило у искључивом интересу тог лица. Разматрајући постављени проблем, а уверења да руководство Завода заиста жели да пронађе начин да спречи нежељене догађаје, односно да поступа у складу са најбољим интересом осуђених, тим НПМ је указао да нормативни оквир²⁰ дозвољава да се над појединим осуђеницима установи појачана пажња и напоменуо да је то могуће остварити кроз институт појачаног надзора. Наиме, у систему извршења кривичних санкција присутна је појава да се појачан надзор перципира као појачано ограничавање слободе, затварање, а не као појачана пажња над понашањем осуђених лица кроз стално присуство припадника службе обезбеђења.

Осим присуства припадника Службе за обезбеђење у просторијама за појачани надзор потребно је интензивније присуство, комуникација и остали облици васпитно-корективног рада, односно третмана осуђених од стране запослених у Служби за третман, укључујући и психологе, који су компетентни да прате психичко стање осуђених и идентификују евентуална погоршења менталног стања, у којој ситуацији је за очекивати да се у рад укључи и психијатар.

Осим појачане пажње и присуства службених лица институт појачаног надзора може подразумевати и интензивније праћење дешавања у просторијама за појачани надзор путем видео снимања, односно праћење преко монитора од стране дежурних. Успостављање система видео надзора уколико покрива и делове тоалета мора бити тако

¹⁹ Препорука Комитета министара државама чланицама Савета Европе у вези са европским затворским правилима Рес (2006) 2, тачка 19.3

²⁰ Закон о извршењу кривичних санкција, чл.149.

постављен да се обезбеђује приватност, и то, било избором адекватног угла камере или накнадним електронским замућивањем појединих делова, тако да простор непосредно изнад њих и простор непосредно испод туша није видљив.

Разговор је обављен и са лицем коме је истекла дисциплинска мера упућивања у самицу и који је чекао да буде враћен у редовни смештај. Овај осуђеник је навео да је у самици био 7 дана, да га је лекар обилазио свакодневно и да је сваког дана имао могућност да борави на свежем ваздуху. Није имао примедби на поступање службеника Завода.

У дану посете, 2 лица су одбијала храну, 1 притвореник и 1 осуђеник. Тим НПМ је обавио разговор са притвореником, који је навео да одбија храну од прошлог петка (13. октобар) зато што није задовољан радом суда који му је одредио притвор. Наводи да је свакога дана од почетка одбијања хране вођен на лекарски преглед.

Током посете, обављен је разговор и са две притворенице. Оне су истакле су да средства за личну хигијену не добијају сви притвореници, већ само они који немају новац или посете, док се хигијенски пакети за одржавање хигијене соба дају свима. Душеци на њиховим креветима су дотрајали и стари, а чаршави се мењају на две недеље. Топле воде у купатилу има стално, али је према њиховим наводима исхрана лоша. Шетња на свежем ваздуху траје до 2 часа, а посете пријатеља и родбине су им омогућене.

2.4.

УТВРЂЕНО

У појединим спаваоницама КПЗ Ниш душеци на креветима су стари и дотрајали.

РАЗЛОЗИ

Сваком осуђеном се обезбеђује посебан лежај са постељином. Постељина се састоји од: душека, јастука, јастучнице, чаршава, ћебади и навлаке за ћебе.²¹

Сваки затвореник има право на засебан кревет и сопствену прикладну посетљину, која се одржава у добром стању и мења довољно често²².

Услови смештаја затвореника, нарочито просторије за спавање, морају бити такви да не нарушавају људско достојанство, да се испуњавају захтеви за одржавање здравља и хигијене.²³

При ступању у одељење притвора притвореник се задужује са чистом постељином.

Постељина се састоји од: душека, јастука, јастучнице, чаршава, ћебади и навлаке за ћебе.

Постељина притвореника се мења два пута месечно, по потреби и чешће.²⁴

ПРЕПОРУКА

КПЗ Ниш ће дотрајале душеке заменити новим.

²¹ Правилник о кућном реду казнено-поправних завода и окружних затвора, члан 18.

²² Препорука Комитета министара државама чланицама Савета Европе у вези са европским затворским правилима Rec (2006) 2, тачка 21.

²³ Ibid.

²⁴ Правилник о извршењу мере притвора "Сл. гласник РС", бр. 132/2014, чл.21.ст.1,2,3.